

ΤΙΜΗ ΤΗΣ ΣΥΝΑΡΟΜΗΣ.

ΔΙΑ ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΝ.

Διά μηνός τρεῖς Δραχ. 3
Διά μηνός ἕξ " 6

ΔΙΑ ΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΝ

Διά μηνός τρεῖς " 4
Διά μηνός ἕξ " 7

Συντάσσεται ὑπὸ Α. Π. κ.λ.
καὶ ἐκδίδεται εὐθὺς αὐ-
τοῦ.

Τιμὴ καταχωρήσεως ἀγγελιῶν
λεπτά 15 ἑστίος

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ.

(ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ.)

Οὐχ οἱ πολλὰ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγνώσκοντες εἰσι σπουδαῖοι.
(ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἀθήναι, τὴν 7 Μαρτίου 1853.

ΔΙ ΣΥΝΑΡΟΜΑΙ ΓΙΝΟΝΤΑΙ.

Περὶ τοῦ Κ. Κ. διδασκαλείου
καὶ τοῦ ἐπιστάτου τῶν Τα-
χυδρομείων ἐν τῇ ἡμεδαπῇ.
Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ παρὰ τοῖς
Κ. Κ. Ἕλλησι. Προβλεπόμενοι
καὶ τοῖς ἰδιαιτέροις ἐπιτρό-
ποις τοῦ ἐκδότητος.

Πᾶσα δημοσίη ἐνεργεῖα
διὰ τοῦ Κ. Γωσίου Ἀγ-
γελοπούλου ἱερογράφου.
Ἐκδίδεται ἀπὸ τῆς ἐβδομάδος
κατὰ Σάββατον.

Κηδεῖα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι.

Τὸν ἐνταφιασμὸν τῶν ἀποθιόντων ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες ὡς σπου-
δαιότατον πρᾶγμα καθότι ἐπίστευον ὅτι αἱ τῶν ἀποθνήσκοντων
ψυχαὶ δὲν ἠδύναντο νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὰ ἡλύτια πεδία ἂν τὰ σώμα-
τα αὐτῶν δὲν ἐθάπτοντο ὅθεν ἡ σκιά τοῦ Ἑλπίνορος (Οδ. Α. 66. κλ.)
ἐπεκαλεῖτο τὸν Ὀδυσσεύα ὅπως ἐνταφιάσῃ τὸ σῶμα αὐτοῦ. Καὶ ὁ
Ὀδυσσεὺς αὐτὸς κινδυνεύων νὰ ναυαγήσῃ ἐθρήνη, διατὶ δὲν ἐφρονέθη
ἐν Τροίᾳ, ὅπου ἤθελεν ἀξιοθῆ ἐντίμου ταφῆς. (Οδ. Ε. 311). Τόσον
δὲ ἰσχυρὸν ἦτο παρὰ τοῖς Ἕλλησι τὸ αἶσθημα τοῦτο, ὥστε ἐνομιζέτο
θρησκευτικὸν καθήκον τὸ εἶπτεῖν χοῦν ἐπὶ τῶν νεκρῶν, οὗ ἤθελε τις
ἀπαντήσῃ ἀτάφους. (Αἰλ. Π. Ἰστ. Ε. 14). Καὶ ἐν Ἀθήναις οἱ οὐδὲν
ὀφείλοντες παῖδες εἰς ἀναξίους γονεῖς ἦσαν ὑπόχρεοι εἰς τοῦτο καὶ μό-
νον, κατὰ νόμον τινὰ τοῦ Σόλωνος, νὰ θάπτωσι τοῦτέστι τοὺς ἐκυτῶν
γονεῖς. (Αἰσχ. κ. Τιμοκρ. σελ. 40). Ἡ ἀμέλεια τοῦ ἐνταφιάζειν τοὺς
οἰκείους ἐθεωρεῖτο ὡς μέγα ἐγκλημα εἰς τὸν ἠθικὸν τοῦ ἀνθρώπου
χαρακτῆρα (Δημοσθ. κ. Ἀριστοφ. I 787. Λυσ. κ. Φιλ. 883. κ. Αλκβ.
539), καθότι ἦτον, κατὰ γενικὸν τῶν Ἑλλήνων νόμον, θρησκευτι-
κὸν ἐνὸς ἐκάστου χρέος τὸ νὰ ἐνταφιάζηται ὁ νεκρὸς ὑπὸ τῶν οἰ-
κείων αὐτοῦ. Ὁ Σοφοκλῆς περιστάνει τὴν Ἀντιγόνην καταφρονού-
σαν πάντα κινδυνὸν εἰς τὸν ἤθελεν ἐκτεθῆ, διὰ τὸ θάψῃ τὸ νεκρὸν σῶμα
τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Πολυνείκου, ὅπερ εἶχε διατάξῃ ὁ τῶν Θεβῶν
βασιλεὺς Κρέων νὰ μὴν ἀταφῶν, αἱ δὲ συνηθίζόμεναι ἐκφράσεις διὰ
τὴν πράξιν ταύτην, τὰ δίκαια, τὰ νόμιμα, τὰ νομιζόμενα, τὰ προσή-
κοντα, δεικνύουσιν ὅτι ἀπαιτεῖτο καὶ νομικῶς καὶ ἠθικῶς νὰ τυγχά-
νωσι ταφῆς οἱ ἀποθνήσκοντες.

Ὁ Λουκιανὸς, ἐν τῇ περὶ πένθους (10. κλ. τομ. 2. σελ. 926. Εκδ
Reitz), περιγράφει τὸν τρόπον τοῦ κηδεύειν τοὺς νεκροὺς ἐν χρήσει
ἐπὶ τῶν χρόνων αὐτοῦ. Δὲν ὑπάρχει δὲ λόγος ὥστε νὰ ὑποθέσωμεν
ὅτι διέφερον ἀπὸ τὸν κατ' ἀρχαιοτέρους χρόνους ἐν χρήσει ὄντα.
Ἄμα τις ἀπέθνησκον ἐθετον εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ ὄβολον, Δανάη λε-
γόμενον, ἵνα πληρώσῃ τὸν μεταβιβάσοντα αὐτὸν εἰς τὸν ἄδην πορ-
θμέα. Ἐπειτα ἐλούετο τὸ σῶμα καὶ ἐχρίετο μετ' ἀρωματικῶν ἐλαίων
ἢ δὲ κηφελῇ ἑσπερανόου μετ' ἀνθὴ τῆς ὥρας· ἐνδύετο τὸ καλλίτερον
ἐνδυμα, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως τῆς οἰκογενείας, καὶ ἵνα μὴ κρυώ-
σῃ εἰς τὸ πορθμεῖον (κατὰ τὸν Λουκιανόν), καὶ εἶτα νὰ μὴ φανῇ γυμνός
εἰς τὸν Κέρβερον. Τὸ ἐνδυμα τοῦτο ἦτο συνήθως λευκὸν (Ἰλ. Ε. 353.
Αρτεμιδ. Ὀνειροκρ. β. 3.) τὰ χρέη ταῦτα δὲν ἐξετελοῦντο ὑπὸ
μισθωτῶν, ἀλλὰ ὑπὸ γυναικῶν οἰκίαν, αἵτινες ἐπιμελοῦντο τὰ κατὰ
τὴν κηδεῖαν (Ἰσχυρὸς περὶ Φιλοκτ. κληρ. 143. περὶ Κίρ κληρ. 209).
Ὅτω περὶ σκευασμένους ὁ νεκρὸς ἐτίθετο ἐπὶ κλίνης (πρόθεσις, προτί-
θεσθαι), ἐχούσης καὶ προσκεφάλαιον (Λυσ. κ. Ερατοσθ. 395), ἀνα-
φέρεται ὅτι ἡ νεκρική κλίνη ἐτίθετο ἐκτὸς τῆς οἰκίας κατ' ἀρχαίς
(Σχολ. Ἀριστοφ. Λυσ. 611), πλὴν ἐν Ἀθήναις ἐτίθετο ἐντὸς, κατὰ
νόμον τινὰ τοῦ Σόλωνος (Δημοσθ. κ. Μακαρτ. 1071). Σκοπὸς τῆς ἀρ-
χαίας αὐτῆς προθέσεως ἦτον νὰ φανῇ ὅτι ὁ ἀποθάνων ἐτελεύτη-
σε φυσικῶς καὶ οὐχὶ διὰ βίας τινος (Πολυδ. Η. 65) ὁ Πλάτων (Νομ.
ιβ. 9. 959) δίδει ἄλλον λόγον, τοντέστι διὰ τὸ νὰ μὴν ὑπάρξῃ ἀμ-
φιβολία περὶ τοῦ ἀληθοῦς θανάτου, καὶ λέγει ὅτι ὁ νεκρὸς ἔπρεπε νὰ
φυλάττηται ἐν τῇ οἰκίᾳ. ἐφ' ὅσον ἦτον ἀναγκαῖον διὰ τὸ νὰ βεβαιωθῇ τοῦ-
το. Παρὰ τὴν κλίνην ἐτίθετο ζωγραφισμένα πηλίνα ἀγγεῖα, τὰ ὅποια
ὠνομάζοντο λήκη οὐρα (Ἀριστοφ. Εκκλ. 1032. 996.) καὶ συνεν-
ταφιάζοντο μετὰ τὸν νεκρὸν. Παραδείγματα τοιούτων δυνατὰί τις νὰ
παρατηρήσῃ εἰς τὰς εἰκονογραφίας τῶν Λαρινάων ὑπὸ τοῦ Bottiger
(Vaseng ἐν ἀρχῇ) Stackelberg (Die graber der Hellenen εἰκ. 8).
Πλήθος τοιούτων ἀγγελιῶν εὐρέθησαν κατὰ τοὺς νεωτέρους χρόνους,

καὶ ἐχρησίμευσαν πολὺ πρὸς ἐξήγησιν πολλῶν ἀρχαιολογικῶν ἀντι-
κειμένων. Ἐτίθετο προσέτι παρὰ τῇ κλίνῃ καὶ πλακοὺς ἐκ μέλιτος,
(μελιττοῦτα) διὰ τὸν Κέρβερον (Ἀριστοφ. Λυσίστρ. 601, καὶ Σχολ.
ἐπὶ ὅθι. παράβλ. Virg. Aen. vi. 419). Ἐμπροσθεν τῆς ὕρας ἐτίθετο
ἀγγεῖον μετ' ὕδωρ ὀνομαζόμενον ὄστρακον, ἀρδάλιον ἢ ἀρδάνιον, διὰ
νὰ καθαρῖζονται ὅσοι ἦσαν εἰς τὴν οἰκίαν, ἐκ τούτου ὕδατος τοῦ περιβ-
ραίνόμενοι (Ἀριστοφ. Εκκ. 1033. Πολυδ. Η. 65. Πσυχ. ἐν λ. ἀρ-
δάνιον). Οἱ συγγενεῖς ἴσταντο περὶ τὴν κλίνην, αἱ γυναῖκες ἐθρήνου
γοερῶς ἀνασπῶσαι τὰ ἱμάτια καὶ τὰς κομας αὐτῶν. (Λουκ. ἀνωτ.
12). Ὁ Σόλων ἠθέλησε νὰ ἐμποδίσῃ τοῦτο (Πλουτ. Σόλ. 12. 21)
ἀλλὰ τὰ παρ' αὐτοῦ διαταχθέντα δὲν ἐτηροῦντο γενικῶς. Πρῶτον
ἐσυνήθιζον νὰ θυσιάζωσι πρὸ τῆς ἐξόδου τοῦ νεκροῦ, ἀλλὰ τὸ ἔθος τοῦτο
δὲν ἐτηρεῖτο. πλεον ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ Πλάτωνος. (Πλατ. Μιν. Β.
315). Ἐνόσῃ ὁ νεκρὸς ἦτον ἐπὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ, δὲν συνεχωρεῖτο νὰ πα-
ρευρισκῶνται γυναῖκες νεώτεραι τῶν 60 ἐτῶν, ἐκτὸς τῶν πλησιεστέ-
ρων συγγενῶν (ἐντὸς ἀνεψιῶν), (Δημοσθ. κ. Μακαρτ. 107f).

Τὴν μετὰ πρόθεσιν ἡμέραν, ἢ τὴν τρίτην ἡμέραν μετὰ τὸν
θάνατον ἐγίνετο ἡ ἐκφορά (ἐκκομιδὴ) διὰ τὸν ἐνταφιασμὸν, λίαν
πρωτὶ, πρὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου, κατὰ νόμον τοῦ Σόλωνος, τὸν ὁ-
ποῖον ἔθεσε πάλιν εἰς ἐνεργεῖαν Δημήτριος ὁ Φαληρεὺς (Δημοσθ. ἀνωτ.
Ἄντιφ. περὶ χορ. 782 Cic. de leg. ii. 26). Ὁ ὅσον τάχος μετὰ τὴν
τελευτὴν ἐνταφιασμὸς ὑπετίθετο ὅτι εὐηρέσται τὸν νεκρὸν· ὅτω βλέ-
πομεν ὅτι ἡ σκιά τοῦ Πατρόκλου ἔλεγεν εἰς τὸν Ἀχιλλεῖα (Ἰλ. ψ. 71.

Θάπτε με ὅτι τάχιστα, πύλας αἰδαο περήσω.

(Παραβαλ. Ξενοφ. ἀπομν. Α. 2. §. 53). Εἰς τινὰ μέρη ἦτο συνή-
θεια νὰ ἐνταφιάζωσι τοὺς νεκροὺς τὴν ἐπιούσαν τοῦ θανάτου (Καλλιμ.
ἐπιγ.) 15. Διογ. Λαερτ. Α. 122). Οἱ ἄνδρες ἐπορεύοντο ἔμπροσθεν αἱ
δὲ γυναῖκες ὀπισθεν τοῦ ἐκφερομένου νεκροῦ (Δημοσθ. ἀνωτ.)· ἡ πομπή
αὕτη συνωδεύετο ὑπὸ μισθωτῶν θρηνητῶν, αἵτινες ἦσαν συνήθως
γυναῖκες ἐκ τῆς Καρίας. Ὁ Πλάτων ἀναφέρει ὅτι καὶ ἄνδρες μετήρ-
χοντο τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο, θρηνητικὰ ἄσματα διὰ τῶν αὐτῶν παι-
ζοντες (Πλατ. Νομ. Ζ. 9. 800. Πσυχ. ἐν λ. Καρίναι. Πολυδ. Δ. 75).

Τὸ σῶμα ἢ κατωρῦττετο ἢ ἐκαίετο. Ὁ Λουκιανὸς (ἀνωτ. 21) ἀ-
ναφέρει ὅτι οἱ μὲν Ἕλληνες ἐκαίον οἱ δὲ Πέρσαι κατωρῦττον τοὺς
νεκροὺς των. Ἄλλ' οἱ σημερινοὶ συγγραφεῖς ἔχουσι πολὺ ἀντιθέτου
γνώμας περὶ τούτου. Ὁ Wachsmuth (Hellen Alterth. ii. 2. σελ. 79)
λέγει ὅτι ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων οἱ νεκροὶ κατωρῦττοντο πάντοτε, ἀλλὰ
τοῦτο δὲν εἶναι ἐπακριβῶς ἀληθές· διότι παρατηροῦμεν ὅτι ὁ Σωκρά-
της ὁμιλῶν περὶ τοῦ σώματος αὐτοῦ εἶπε (Πλάτ. Φαῖδ. 148 σελ.
115) τὸ σῶμα ἢ καίόμενον ἢ κατωρῦττόμενον. Τὸ σῶμα τοῦ Τιμολέον-
τος ἐκαίετο (Πλατ. Τιμολ. 39.) ὅτω καὶ τὸ τοῦ Φιλοποίμενος. (Πλουτ.
Φιλοπ. 21). Τὴν λέξιν θάπτειν μετεχειρίζοντο δι' ἀμοτέρους τοὺς
τρόπους, καὶ διὰ τὴν συλλογὴν τῆς τέφρας μετὰ πυρᾶν, δι' ὃ καὶ
εὐρίσκομεν τὰς λέξεις θάπτειν καὶ καίειν ἐν χρήσει συγχρόνως (Διον.
Ρωμ. Αρχαιοιλ. Ε. 48). Τὸ δὲ ἐνταφιάζειν ἀκαυστον τὸν νεκρὸν ἐλε-
γον κατωρῦττεῖν (Πλάτ. ἀνωτ.). Εἰς τὸν Ὀμηρον βλέπομεν ὅτι
τὰ σώματα τῶν νεκρῶν ἐκαίοντο (Ἰλ. ψ. 127. κλ. ω. 787 κλ.). Ἡ
κατόρυξις ὁμοίως ἦτον ἐν χρήσει κατὰ τοὺς παναρχαίους χρόνους· ὁ Κι-
κέρων (de leg. ii. 25) λέγει ὅτι οἱ νεκροὶ ἐν Ἀθήναις ἐπὶ Κέρωπος
κατωρῦττοντο. Καὶ ὁ Ἡρόδοτος (Α. 68. Παραβλ. καὶ Πλουτ. Σολ.
10.) ἀναφέρει ὅτι τὰ ὀστά τοῦ Ὁρέστου εὐρέθησαν εἰς Τεγέαν ἐν σο-
ρῇ. Παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις ἦτον πάντοτε ἐν χρήσει ἡ κατόρυξις τῶν
νεκρῶν (Πλουτ. Λυκούργ. 27. Παραβλ. Θουκ. Α. 134)· ὅτω καὶ πα-
ρὰ τοῖς Σικυωνίοις (Παυσ. Β. 7. §. 3.) Καὶ τοῦτο ἀποδεκνύεται καὶ
ἐκ πλήθους σκελετῶν ἐν λάρναξι εὐρισκομένων σήμερον, οἱ ὅποιοι δὲ

πάχος τῆς ἀτμοσφαιρας ἦν μέτριον, καὶ ὅπου τὸ πλεῖστον αὐτῆς μέρος εἰσέτι ἔμεινε πρὸς διατήρησιν ζώων τινῶν καὶ ἀνθρώπων, μόλις ἠσθάνθησαν τὴν μεταβολὴν ταύτην· ὅθεν ἡ αἰτία ἐξ ἧς προήλθον ἠφαιστεῖαι ἐκρήξεις εἰς τὰ μεγάλα πλάτη, ἔμειναν ἀεπαίσθητος εἰς τὰ μικρά. Οὕτως αἱ ἐκρήξεις ἐπολλαπλασιάσθησαν μὲν εἰς τὰ μεγάλα πλάτη, δὲν ἐφάνησαν ὅμως εἰς τὰ μικρά.

Ἄλλ' ἀπὸ τοῦ πυθμῆν τοῦ ὠκεανοῦ περὶ τὸν ἰσημερινόν, ἀνυψώθη διὰ τῆς χαμηλώσεως τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, ἐξέλιπεν ἡ ἐξωτερικὴ θλίψις τῶν ὑδάτων, καὶ οὕτω παρήχθησαν εἰς τὰ παράλια τοῦ ἰσημερινοῦ πολυάριθμοι ἐκρήξεις ἠφαιστεῖαι, τῶν ὁποίων πολλὰ διεσώθησαν μέχρι τοῦδε, διότι ἔμειναν εἰς τὰς παραλάιας, ἐνῶ τῶν πολιῶν αἱ πλείοται ἐσβέσθησαν ὑπὸ τῶν χειμάρρων.

Ὅσα τρίμματα αἱ ἐκρήξεις τῶν ἠφαιστείων ἐξεσφενδόνθησαν, καὶ ὅσα οἱ πύρινοι αὐτῶν ποταμοὶ ὀλόγυρα διέχυσαν, ἀνεμίχθησαν μὲ τὰς κομιθεύσας ὑπὸ τῶν κατακλυστικῶν χειμάρρων γαίας, εἰς τὰς ὁποίας ἐτάφησαν καὶ τὰ σώματα τῶν τεθνηκότων ζώων. Ὅθεν εὐκόλως δυνάμεθα νὰ κατανοήσωμεν, ὅτι αἱ εἰρημέναι γαῖαι τῶν χειμάρρων καὶ τὰ τρίμματα τῶν ἠφαιστείων ὄρεων ἐκομίσθησαν συγχρόνως, καὶ ὅτι κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπαυσαν καὶ τὰ ζῶα τοῦ ζῆν· ἕνεκα δὲ τοῦ ψύχους οὐδεμίαν σψιν ἐπαθον.

5. Περὶ τῶν μερῶν τῆς γῆς ὅπου εὐρίσκονται οἱ ὄρυκτοὶ ἀνθρακες.

Εἰς τὴν κλιματολογίαν δεικνύεται ἡ διανομὴ τῶν ἀνέμων εἰς ὅλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς κατὰ τὰς διαφορὰς τοῦ ἔτους ὥρας, καὶ κατὰ τὰ ἐκεῖ διδόμενα, γίνεται δῆλον ὅτι ἡ κλιματολογία τῆς κατακλυσμίου περιόδου κατ' οὐδὲν τῆς νῦν διέφερεν. Ὅθεν γινώσκοντες τοὺς προερχομένους εἰς κάθε πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν ἀνέμων, ποῦ ἔχουσι τὴν ἀρχὴν των, δυνάμεθα εἰ τῶν προτέρων νὰ γνωρίσωμεν, ποῖοι τῶν ἀνέμων τούτων ἔφερον μεγάλας, καὶ ποῖοι μικρὰς ποσότητας φυτῶν. Ταῦτα ἐπιδεικνύονται διὰ πολλῶν αἰῶνων εἰς τὰς παραλάιας, ὅπου διὰ τῆς ὑγρασίας μετεβλήθησαν εἰς γαιάνθρακας καὶ λιθάνθρακας.

Οὐδὲν μέρος τῆς γῆς εὐρίσκεται περιέχον τοσοῦτον παχέαι στρώματα ὄρυκτῶν ἀνθράκων ὡς ἡ δυτικὴ παραλία τῆς Ἀγγλίας. Οἱ δυτικο-μεσημβρινοὶ αὐτῆς ἀνεμοὶ ἔχουσι τὴν ἀρχὴν των εἰς τὰς ἀνατολικὰς παραλάιας τῆς Ἀμερικῆς, καὶ ἐπομένως ὅλα τὰ φυτὰ, ὅσα ὑπὸ τῶν ὁμβρῶν ἐκεῖ κατεβιβάζοντο, ἐφέροντο ὑπὸ τῶν ἀνέμων εἰς τὰς δυτικὰς παραλάιας τῆς Ἀγγλίας, καὶ συνεσπρέοντο ἐκεῖ ὁμοῦ μὲ ὅσα οἱ χειμάρροι τῆς Ἀγγλίας κατεβιβάζον εἰς τὴν παραλίαν τοῦ πέριξ ὠκεανοῦ.

Οὐδὲν ἄλλο μέρος τῆς γῆς ὑπάρχει ἐκ τῆς φύσεως εὐθετον εἰς συσπρέουσι τῶν πλείοντων εἰς τὸν ὠκεανὸν φυτῶν τόσον μακρῶν μερῶν, ὡς ἡ Ἀγγλία.

—000—

Ὁ Κ. Ρ. Tschihatcheff, ἐπίσημος καὶ μεγαλεπήβολος περιηγητὴς καὶ γαιολόγος, ῥώσος, συνέταξεν ἄρτι γαλλιστὶ περιγραφὴν φυσικὴν, πολιτεογραφικὴν καὶ ἀρχαιολογικὴν τῆς Ἑλλάσσοις Ἀσίας, καὶ ταύτης· ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον μέρος. Περὶ τοῦ πονήματος τούτου ἀναγινώσκοντες ἐν Ἀγγλικῇ βιβλιοκριτικῇ ἐφημερίδι τὰ ἐξῆς.

« Ἡ ἐπὶ τοσοῦτος αἰῶνας περικαλύπτουσα τὴν γεωγραφίαν τῆς Ἑλλάσσοις Ἀσίας ἀχλὺς διασκεδάννυται θαυμάσιον. Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπιπέσει νέον τι φῶς ἐπὶ τῶν φυσικῶν χαρακτήρων καὶ τῶν φαινομένων χώρας, ἡ ἱστορία τῆς ὁποίας ὑπῆρξεν ἐξ ἀρχαιοτάτων ἡδὴ χρόνων περισπούδαστος. Οὐδεὶς τῆς οἰκουμένης τόπος εἶναι τόσον πλήρης ἱστορικῶν συνδυασμῶν, ὅσον ἡ Ἑλλάσσοις Ἀσία, καὶ οὐδενὸς ἡ φυσικὴ γεωγραφία ἦτον τόσον ὀλίγον γνωστὴ, μέχρις αὐτῆς τῆς ἀρχῆς τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὅσον ταύτης. Αἱ πληροφορίαι τῶν ἀλλήλοις διαδεχομένων περιηγητῶν περὶ τῆς χώρας ταύτης ἀξάνουσι ἐκάστοτε τὴν περιέργειαν ἡμῶν, καὶ διεγείρουσι ἐν ἡμῖν ἐπιθυμίαν νέαν τοῦ νὰ γνωρίσωμεν βέλτιον τὰ περὶ τῆς φυσικῆς καταστάσεως αὐτῆς, καὶ σὺν τούτοις, τὰ περὶ τῶν πολυτίμων λειψάνων τῆς ἀρχαιότητος, τῶν ἀπαντωμένων ἐν πανταχοῦ τῶν ἄλλοτε πολυανθρώπων αὐτῆς χωρῶν . . . τὸ νῦν προκείμενον ἡμῖν βιβλίον εἶναι ἔργον διακεκριμένου ῥώσου—τὸ ἔθνος τοῦ ὁποίου κατὰ τὰ τελευταῖα 10 ἔτη διερεθισθὲν ὑπὸ τοῦ παραδείγματός τῶν δυτικώτερον οἰκούντων ἀδελφῶν αὐτῶν, καὶ ἐμψυχούμενον ὑπὸ τῆς ἐν Πετρούπολει συστη-

θείσης γεωγραφικῆς ἐταιρίας ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Κυβερνήσεως, ἐξηκρίβωσε διὰ τῶν γεωγραφικῶν του ἐρευνῶν πλείονα ἢ πᾶν ἄλλο σχεδὸν ἐν Εὐρώπῃ ἔθνος. Ὁ Κ. Ρ. de Tschihatcheff εἶναι πρὸ πολλοῦ ἐνταῦθα (ἐν Ἀγγλίᾳ) καὶ ἐν Γαλλίᾳ γνωστός, ὡς ἀξιότιμος καὶ μεγαλεπήβολος περιηγητὴς, καὶ ὡς γαιολόγος ἐκ τῶν ἐπιστημοτέρων. Ἐπιστρέψας ἀπὸ τῆς Κίνας, τῷ 1845, ἀπεφάσισε νὰ ἐνεργήσῃ τὸ σχέδιον, ὅπερ ἦν τὸ μέλημα τῶν νεωτέρων του χρόνων, καὶ οὕτως ἐστρέψε τὴν προσοχὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἑλλάσσοις Ἀσίαν, περὶ ἧς λέγει ὅτι « Μεταξὺ τῶν συγκροτουσῶν τὸ Ὀθωμανικὸν κράτος μεγαλοπρεπῶν ἐπαρχιῶν, οὐδεμίαν περιέχει τοσαῦτα περισπούδαστα καὶ προσοχῆς ἀξία στοιχεῖα ὡς ἡ Ἑλλάσσοις Ἀσία· διότι, χωρὶς νὰ ἀναφέρωμέν τι περὶ τῆς πολιτικῆς αὐτῆς σπουδαιότητος, προσελθούσης ἐκ τῆς ἀπαρμιλλοῦ αὐτῆς θέσεως, καὶ ἥτις τότε μόνον θέλει δεόντως ἐκτιμηθῆ, ὅταν ἐντελῶς διερευνηθῆ καὶ ἐξετασθῆ ἐπιστημονικῶς, ἡ χώρα αὕτη ἀντιπαρίσταται οὐχὶ μόνον εἰς πάντα κλάδον τῶν ἀνθρωπίνων γνώσεων, ἀλλὰ καὶ εἰς πάσας τὰς δυνάμεις τοῦ νοῦ καὶ τῆς ψυχῆς. Τοῦτο δὲ, καὶ ἡ γοητεία ἦν ἐξασκεῖ ἐπὶ τῆς φαντασίας, ἐξηγοῦσι κατὰ μέγα μέρος διὰ τὴν ἡ χώρα αὕτη, διατελέσασα ἐπὶ τοσοῦτος αἰῶνας ἀντικείμενον σπουδαίων περιηγήσεων, μένει ἐτι ἐν πολλοῖς πραγματικῶς ἀγνωστος γῆ (terra incognita). Οἱ ἐρευνηταὶ τῆς Ἑλλάσσοις Ἀσίας οὐδὲν ἄλλο ἐπὶ πολὺ προτίθεντο, εἰμὴ τὴν ἀνακαλύψιν τῶν ἰχνῶν ἐκλειψάντων πλέον πραγμάτων· τὸ θεάτρον ἐπιστημοτάτου δόξης καὶ πολυτελείας καὶ δυστυχημάτων καταθλιπτικῶν, ἡ κοιτίς καὶ ὁ τάφος ἀμοιβαίων ἔθνων, ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, ὁ τόπος οὗτος, μοναδικὸς εἰς τὸ εἶδος του, ἔχει παρελθόν τόσον μέγα, ὥστε ἤθελέ τις πρὸς στιγμήν ὑποθέσει ὅτι οὐδὲν ἄλλο πλέον καταλείπεται διὰ τὸ παρὸν ἢ τὸ μέλλον. Ὅθεν οἱ περιηγηταὶ εὐχαριστήθησαν νὰ προσηλώσωσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν, σχεδὸν ἀποκλειστικῶς, εἰς τὰ πράγματι μεγαλοπρεπέστερα τῶν βεβαίων οἰκητηρίων τῶν νῦν γενεῶν ἀρχαῖα αὐτῆς σήματα. Εἰς τὰ ἔργα δὲ ταῦτα τῶν ἀνθρώπων ἀφοσιούμενοι, ἐπελάθοντο τῶν δημιουργημάτων τῆς φύσεως, καὶ ἐλησμόνησαν ὅτι, πρὸς τοὺς λίαν εὐγλώττους τούτους ἐρευνήτας, ὑπάρχουν ἄλλα μνημεῖα ἀσυγκρίτως μεγαλῆτερα, καὶ ἐπίσης ἰδίαν ἔχοντα γλώσσαν, καὶ μόνον ἀφορμὴν προσδοκῶντα ἵνα περὶ ἐκτῶν λαλήσωσιν. »

(ἀκολουθεῖ).

—Ἐξεδόθη ἄρτι, δαπάναις τοῦ Κυρίου Ἀνδρέου Κορομηλά, ἐκ τῶν ἀκαμάτων αὐτοῦ πιστηρίων, μὲ ὅλην τὴν τυπογραφικὴν καλλιτεχνίαν περιεβλημένη ἡ ἱστορία τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους ἀπὸ τῶν ἀρχαῖοτάτων χρόνων μέχρι τῆς σήμερον, συντάχθεισα ὑπὸ τοῦ καθ' ἡγετοῦ τῆς ἱστορίας Κυρίου Κ. Παπαρρηγοπούλου, ἡ γνωστῆ εἰς ἅπαντα τὸν ἑλληνικὸν κόσμον, διὰ τὰς προεκδοθείσας καὶ πάσης ἐπιδοκιμασίας ἐπὶ τῆς τυχεύσεως ἱστορίας αὐτοῦ, καὶ εἰς τοὺς σοφοῦς ἐτι τῆς Εὐρώπης, ἕνεκα διαφορῶν μονογραφῶν του ἐπὶ σπουδαίων καὶ ἀμφισβητουμένων ἱστορικῶν ζητημάτων. Εὐκρίνεια ἰδεῶν, εὐροια λόγου, καλλιπέπεια καὶ κυριολεξία ἐπιχρατεῖ καὶ εἰς τὸ νέον τοῦτο πόνημα τοῦ Κυρίου Παπαρρηγοπούλου — Περιλαβὼν εἰς τὴν συγγραφὴν του ταύτην ὁ ἱστοριογράφος τὴν νεωτάτην περίοδον τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἦτον ἀδύνατον νὰ ἀποφύγῃ τὰς κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις τῶν εἰς αὐτὴν ἐνδιαφερομένων, (ὄρα ἀριθ. 1337 τοῦ βιβλίου). Νομίζομεν ὅτι καλῶς ἐποίησεν ὁ συγγραφεὺς διελθὼν ἐπιτροχάδην καὶ ἐπισκεκίστερον οὐσιώδη τινα τῆς συγχρόνου ἱστορίας γεγονότα, διότι ὁ ἐτασμός καὶ ἡ θάσσανος αὐτῶν δὲν εἶναι τοῦ παρόντος χρόνου. Αἱ πληγαὶ δὲν θεραπεύονται διὰ τοῦ κνισμοῦ, καὶ ὁ ἐξ ἀνάγκης ἀφαπτόμενος αὐτῶν δέον νὰ ποιῆ τοῦτο μετὰ πολλῆς εὐλαθείας. Ἄν δὲ παρέλιπεν ἄλλα, ὧν περὶ ἡδύνατο ἰδεῶς νὰ ποιήσῃ μνησιν, καὶ ἂν τὰ ἐκδοθέντα τυγχάνωσιν ἥττονος λόγου ἀξία ἢ τὰ ἀποσιωπηθέντα, δὲν εἶναι ἡμέτερον, τό γε νῦν ἔχον, νὰ κρίνωμεν. Ὁ μέλλον δὲ νὰ ἀντισταθμίσῃ ταῦτα πρὸς ἐκεῖνα δέον νὰ περικυβηθῇ πᾶν συμφέρον ἀτομικόν, καὶ τὰ πάντα δευτέρα τῆς ἀληθείας νὰ θέσῃ.

Ἐπιφυλαττόμεθα βραδύτερον νὰ ἐκθέσωμεν ἐκτενῶς τὰς περὶ τῆς φιλολογικῆς ἀξίας τῆς ἱστορίας ταύτης ἰδέας ἡμῶν.

—ἕνεκα τῆς πολλῆς ὕλης δὲν δυνάμεθα εἰς τὸ φύλλον τοῦτο νὰ δημοσιεύσωμεν τὰς ἐν τῷ προλαβόντι ὑποσχεθείσας σημειώσεις περὶ τοῦ Uncle Tom's cabin.

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: ΚΑΙ ΤΥΠΟΙΣ ΙΩΑΝΝΟΥ ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.

(Ὅδος Ἀθηνᾶς ἀριθ. 274.).